

OMISTATKO PELTOA, METSÄÄ TAI RANTATONTIN?

Maa- ja metsätalous kuormittavat vesistöjä, mutta hyvällä suunnittelulla ja joskus pienilläkin toimenpiteillä vaikutuksia voidaan vähentää. Ranta-asukaskin voi omalta osaltaan vaikuttaa vedenlaatuun ja maisemaan.

Tämä esite tarjoaa vinkkejä siihen, miten sinä voit osallistua lähivesistösi parantamiseen ja vähentää omistamasi maa-alueen aiheuttamaa kuormitusta.

LISÄTIETOA

sll.fi/vesisto-opas

Ilmainen vesiensuojeluopas

ymparisto.fi/vesi

Tietoa vesistöjen tilasta ja kunnostuksesta

syke.fi/avointieto

Tietoa vesistöistä ja vedenlaadusta

metsakeskus.fi

Ohjeita vesiensuojeluun metsätaloudessa ja tietoa rahoituksesta

metsonpolku.fi

Tietoa metsien vapaaehtoisesta suojelusta

proagria.fi

Ohjeita vesiensuojeluun maataloudessa ja tietoa rahoituksesta

ely-keskus.fi

Tietoa korvauksista ja toimenpiteiden rahoituksista

vesiensuojelu.fi/jatevesi

Opas jäteveden käsittelyyn

metsa.fi/freshabit

Freshabit LIFE IP -vesiensuojeluhanke

Maan- omistajan vesien- suojelu- vinkit

Suomen luonnonsuojeluliitto

AARNO ISOMÄKI / VASTAVALO

VINKIT MAANVILJELIJÄLLE

OJAT KUNTOON LUONNONMUKAISESTI

Luonnonmukaisessa peruskuivatuksessa ojat saavat mutkitella ja niissä on tulvatasanteita, kasvillisuus-rantoja, pohjapatoja ja laskeutusaltaita. Kuivatustulos pysyy samana, mutta ravinnepäästöt ja kunnossapitotarve pienenevät.

LANNOITA TARKOITUKSEN MUKAISESTI

Räättälöi viljelymenetelmät kullekin peltolohkolle sopiviksi, pidä maa hyvässä kasvukunnossa, äläkä lannoita viljelykasvejasi liikaa. Tällöin ravinteet sitoutuvat viljelykasveihin eivätkä karkaa vesistöihin. Myös suojavöhykkeet, talviaikainen kasvipeitteisyys ja muut ympäristökorvausjärjestelmän toimenpiteet vähentävät karkaavien ravinteiden määrää.

PERUSTA KOSTEIKKO

Kosteikossa veden virtaus hidastuu ja ravinteita sitoutuu sekä pohjan sedimenttiin että kasveihin. Kosteikon reunakasvillisuus toimii suojavöhykkeenä pellon ja vesistön välillä. Veden ja kasvillisuuden vaihtelu luo monimuotoisen elinympäristön erilaisille eläimille.

SUOSI RANTAL Aidunnusta

Rantalaidunnus lisää luonnon monimuotoisuutta. Laidunnus ei lisää vesistö päästöjä, vaan eläimet korjaavat talteen kasveihin sitoutuneet ravinteet. Ylilaidunnusta ja kasvipeitteen kulumista pitää kuitenkin välttää eikä laitumelle saa viedä lisärehua.

ANTERO OHRANEN

VINKIT METSÄNOMISTAJALLE

VÄLTÄ MAANPINNAN RIKKOMISTA

Vesiensuojelussa oleellista on välttää maanpinnan käsittelyä. Etenkin turvemailla maanmuokkaus ja kunnostusojitus avohakkuun jälkeen aiheuttavat voimakasta kuormitusta vesistöihin. Hyvä vaihtoehto on avohakkuuton metsätalous. Siinä maata ei muokata ja taimikko syntyy luontaisesti. Tämä säästää metsänomistajalle koituvia kuluja, eikä vähennä tuloja.

ENNALLISTA

Monet vanhoista suo-ojituksista on todettu epäonnistuneiksi, eikä puun tuotto ole lisääntynyt odotetulla tavalla. Tällaiset suot on mahdollista ennallistaa. Ennallistettu suo pidättää taas vettä, lisää luonnon monimuotoisuutta sekä vähentää tulvia ja ravinnepäästöjä vesistöihin

OTA SELVÄÄ KORVAUKSISTA

Jos haluat suojella metsikkösi kokonaan tai määräajaksi, se voidaan korvata. Pienvesistöjen lähimetsät, tulvametsät ja metsäluhdat ovat arvokkaita elinympäristöjä ja täyttävät yleensä suojelukorvauksen kriteerit.

HAE TUKEA

Lähivesistöjen tila paranee pohjapadoilla, laskeutus-altailta ja kosteikoilla. Usean metsätilan yhteisiin toimenpiteisiin voi saada tukea. Osallistuminen on vapaaehtoista, eikä aiheuta maanomistajalle yleensä kustannuksia. Rakenteiden tulee olla riittävän tehokkaita ja niitä tulee huoltaa säännöllisesti.

EEMELI PELTONEN / VASTAVALO

VINKIT RANTA-ASUKKAALLE

SÄILYTÄ RANTA LUONNONTILAISENA

Rantatontin hallittu hoitamattomuus lisää luonnon monimuotoisuutta. Kylvönurmikko ei sido vesistöihin kulkeutuvia ravinteita yhtä hyvin kuin luonnon-tilainen kasvillisuus. Hoida vain niitä alueita missä oleskellaan ja anna polkujen muodostua itseksensä. Vältä liian rajua puuston harventamista, jotta rantamaisema säilyy eheänä.

HUOLEHDI JÄTEVESISTÄ

Mitä vähemmän jätevettä, sitä helpompaa sen käsittely on. Kantovesi ja kompostikäymälä sopivat mökkeilyyn. Vakituisen asunnon jätevedet tulee käsitellä huolellisesti. Sekä kukkaron että ympäristön kannalta edullisimpia ovat ratkaisut, joissa käymäläjätteet ja pesuvedet käsitellään erikseen.

RUOPPAA HARKITEN

Matalat rannat ja niihin liittyvät tulva-alueet ovat monimuotoisia elinympäristöjä, joiden lajisto kärsii ruoppauksista. Jos ruoppaus on välttämätöntä, tee se mahdollisimman pienellä alueella, talviaikaan ja välttäen kaikkea vesiympäristölle koituvaa häiriötä.

MALTTIA KAAVOITUKSEEN

Rakentamisen tulee sopeutua rantamaisemaan ja muuhun ympäristöön. Kaavoituksessa on tärkeää jättää riittävä määrä rantaa rakentamattomaksi luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja virkistyskäyttäjien tarpeisiin.